

Právo a judikatúra v praxi

Výber z najzaujímavejších nových rozhodnutí súdov

Obsah:

- 1. K neexistencii úpravy zahľadania priestupku vo vzťahu k tzv. drobným krádežiam**
Uznesenie Krajského súdu Trenčín sp. zn. 23To/97/2016 zo dňa 7. 12. 2016
- 2. K povinnosti súdu vypočítať maloleté deti pri rozhodovaní o prenesení miestnej príslušnosti**
Uznesenie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 21 Cdo 122/2015 zo dňa 6. 10. 2016
- 3. K postaveniu Sociálnej poisťovne v právnych vzťahoch**
Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 164/2016 zo dňa 8. 12. 2016
- 4. K rozvedeným manželom ako tzv. osobám blízkym**
Rozhodnutie Krajského súdu Trenčín sp. zn. 5Co/207/2016 zo dňa 12. 10. 2016
- 5. K splneniu podmienok konania a k miestnej príslušnosti súdu po výmaze organizačnej zložky z obchodného registra**
Rozsudok Krajského súdu Žilina sp. zn. 13Cob/130/2016 zo dňa 19. 10. 2016
- 6. Disparita podielov v konaní o vyporiadanie spoločného majetku manželov pri znižovaní hodnoty podniku jedným z bývalých manželov**
Rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 22 Cdo 1728/2014 zo dňa 26. 4. 2016
- 7. K posudzovaniu splnenia podmienok skutkovej podstaty trestného činu podľa § 171 a § 172 Trestného zákona u drogovo závislých**
Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Tdo 79/2016 zo dňa 14. 12. 2016
- 8. K rozdeleniu maloletých súrodencov pri zverení do osobnej starostlivosti**
Rozsudok Krajského súdu Nitra sp. zn. 7CoP/58/2016 zo dňa 15. 12. 2016
- 9. K nadobudnutiu vlastníctva vzdaním sa vlastníctva zo strany prídelcov**
Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 MCdo 5/2013 zo dňa 31. 3. 2016
- 10. Premlčanie práva veriteľa na uplatnenie tzv. straty výhody splátok podľa Občianskeho zákonníka**
Uznesenie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 26 Cdo 3012/2015 zo dňa 2. 11. 2015
- 11. Opodstatnená zmena pomerov pre úpravu výšky výživného nastáva aj samotným plynutím času**
Rozsudok Krajského súdu Košice sp. zn. 8CoP/196/2016 zo dňa 7. 12. 2016
- 12. Vyporiadanie spoločného majetku manželov pri zavinenom zániku veci v dobe rozhodnutia súdu**
Rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 22 Cdo 5655/2015 zo dňa 29. 6. 2016
- 13. Konkretizácia záväzku v konaní o vyporiadanie spoločného majetku manželov**
Uznesenie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 22 Cdo 4642/2014 zo dňa 27. 10. 2015
- 14. K platnosti právnych úkonov**
Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Cdo 84/2014 zo dňa 25. 3. 2015
- 15. K nutnosti prekladu listinných dôkazov vyhotovených v cudzom jazyku do slovenského jazyka**
Uznesenie Krajského súdu Prešov sp. zn. 3 Cdo 160/2015 zo dňa 1. 6. 2016

1. K neexistencii úpravy zahľadania priestupku vo vzťahu k tzv. drobným krádežiam

Uznesenie Krajského súdu Trenčín sp. zn. 23To/97/2016 zo dňa 7. 12. 2016

Anotácia:

Krajský súd Trenčín v predkladanom rozhodnutí riešil prečin tzv. drobnej krádeže (odcudzená bola vec v hodnote 1,65 €), ktorej páchatel sa zároveň v priebehu posledných dvanástich mesiacov dopustil priestupku proti majetku podľa § 50 ods. 1 zákona o priestupkoch.

Okresný súd Trenčín prípad postúpil okresnému úradu s tým, že skutok podľa jeho názoru nie je trestným činom a mal by byť prejednaný ako priestupok. Postúpenie odôvodnil tak, že zákon o priestupkoch neupravuje inštitút zahľadania tak, ako Trestný zákon; ak by podľa súdu platil výklad, že zahľadanie priestupku nie je možné, dostávala by sa osoba páchatela trestného činu ako činu, ktorého protispoločenská závažnosť je vyššia oproti priestupku, z hľadiska možnosti zahľadania nepriaznivých následkov odsúdenia do výhodnejšieho postavenia, ako osoba páchatela priestupku. Krajský súd Trenčín však upozornil, že je potrebné rozlišovať opomenutie zákonodarca a úmyselné mlčanie zákona. V prípade tzv. drobných krádeží mal podľa názoru súdu zákonodarca skutočne v úmysle postihovať opätovne spáchané drobné krádeže, ktorých sa páchatel dopustí v lehote posledných dvanásť mesiacov, pretože tým chcel prostredníctvom hrozby trestnej represie zamedziť ich opakovaniu. Neexistenciu úpravy zahľadania priestupku pritom nahradil práve stanovením lehoty, ktorá obmedzuje kvalifikáciu drobnej krádeže ako trestného činu v prípade, že páchatel sa inej drobnej krádeže v lehote posledných dvanástich mesiacov nedopustil.

Právna veta:

I. Právna úprava zákona o priestupkoch inštitút zahľadania sankcie alebo iného opatrenia uloženého za tam uvedené formy protiprávneho konania nepozná. Tu je potrebné zodpovedať si na otázku, či ide o medzeru v zákone, ktorú je nevyhnutné odstrániť alebo ide o úmysel zákonodarca.

II. Ak zákonodarcu opomenul určitú otázku normovať, pričom ju normovať mal, potom túto medzeru v zákone treba v procese aplikácie práva odstrániť vhodným spôsobom. Jednou z možností je analógia s Trestným zákonom. Na druhej strane analógiu nemožno využiť v prípade úmyselného mlčania zákona na odklonenie sa od vážnej vôle zákonodarca. Na prípustnosť analogického postupu s Trestným zákonom je preto potrebné, aby absencia právnej úpravy predmetného inštitútu bola neplánovaná – opomenutím zákonodarca. Ak ide o úmyselné mlčanie zákona, tak je potrebné rešpektovať vôľu zákonodarca a danú právnu otázku nenormovať.

III. Zámerom zákonodarca pri úprave trestného činu krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. f) Tr. zák. bolo umožniť trestno-právne stíhanie páchatelov, ktorí sa opakovane dopúšťajú drobných krádeží a u ktorých sa potrestanie v rámci priestupkového zákona miňa účinkom, keďže sa napriek tomu drobných krádeží opätovne dopúšťajú, pričom na nemožnosť zahľadania postihnutia za priestupok zákonodarcu pamätal stanovením dvanásťmesačnej lehoty, len počas plynutia ktorej pri opätovnom spáchaní priestupku je následné postihnutie páchatela v zmysle trestného zákona možné. Teda Trestný zákon v ustanovení § 212 ods. 2 písm. f) preklenuje neexistenciu úpravy zahľadania priestupku v priestupkovom zákone stanovujúcu túto dvanásť mesačnú lehotu.

Právna oblasť: Trestné právo, priestupkové právo

Právny inštitút: Krádež

Súvisiace predpisy a ustanovenia: **pre SR:** 300/2005 Z. z. – § 212 ods. 2 písm. f), 372/1990 Zb. – § 50 ods. 1

pre ČR: 40/2009 Sb. – § 205 odst. 2, 200/1990 Sb. – § 50

2. K povinnosti súdu vypočúť maloleté deti pri rozhodovaní o prenesení miestnej príslušnosti

Uznesenie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 21 Cdo 122/2015 zo dňa 6. 10. 2016

Anotácia:

Publikované rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sa týka realizácie tzv. práva dieťaťa na vypočutie pri rozhodovaní o prenesení miestnej príslušnosti súdu.

Právna veta:

Maloleté deti nie je nutné pri rozhodovaní o prenesení miestnej príslušnosti súdu vypočúť.

Právna oblasť: Civilné právo procesné

Právny inštitút: Miestna príslušnosť

Súvisiace predpisy a ustanovenia: **pre SR:** 160/2015 Z. z. – § 39 odst. 1, 2, 161/2015 Z. z. – § 112 ods. 2

pre ČR: 99/1963 Sb. – § 100 odst. 3, 292/2013 Sb. – § 5

3. K postaveniu Sociálnej poisťovne v právnych vzťahoch

Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 164/2016 zo dňa 8. 12. 2016

Anotácia:

Najvyšší súd SR v predkladanom rozhodnutí posudzoval nárok zamestnávateľa voči Sociálnej poisťovni. Nárok vznikol z titulu vyplatenia náhrady mimoriadneho zvýšenia bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia zamestnancovi žalujúceho zamestnávateľa.

Okresný súd Bratislava I posúdil nárok zamestnávateľa ako nárok na náhradu škody, ktorý sa premlčuje podľa príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka. Zamestnávateľ však súdu oponoval, že nejde o nárok na náhradu škody, ale o nárok vyplývajúci zo zákonného poistenia zodpovednosti zamestnávateľa za škodu spôsobenú jeho zamestnancovi; aj keby však o nárok na náhradu škody (event. o nárok z bezdôvodného obohatenia) išlo, premlčanie by sa podľa názoru zamestnávateľa neriadilo Občianskym zákonníkom, ale Obchodným zákonníkom, pretože Sociálnu poisťovňu považoval za podnikateľa podľa definície obsiahnutej v príslušných ustanoveniach Obchodného zákonníka.

Najvyšší súd SR však uzavrel, že Sociálna poisťovňa nespĺňa definičné znaky podnikateľa, pretože jej činnosť nie je podnikaním; účelom jej zriadenia je ochrana subjektov pracovnoprávných vzťahov pred dopadmi škôd na zdraví v dôsledku pracovných úrazov alebo chorôb z povolania.

Právna veta:

I. Obchodný zákonník upravuje postavenie podnikateľov, obchodné záväzkové vzťahy, ako aj niektoré iné vzťahy súvisiace s podnikaním (viď § 1 ods. 1 Obchodného zákonníka). Podnikaním sa rozumie sústavná činnosť vykonávaná samostatne podnikateľom vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť za účelom dosiahnutia zisku (viď § 2 ods. 1 Obchodného zákonníka). Pojem „podnikateľ“ vymedzuje § 2 ods. 2 Obchodného zákonníka;

II. Sociálna poisťovňa nenapĺňa znaky „podnikateľa“. Sociálna poisťovňa bola zriadená zákonom ako verejnoprávna inštitúcia na výkon sociálneho poistenia. Činnosť Sociálnej poisťovne na úseku úrazového poistenia nie je „podnikaním“, ale smeruje k ochrane zamestnancov a zamestnávateľov pred rizikami ekonomickej záťaže pri škodách vzniknutých na zdraví pracovným úrazom alebo chorobou z povolania.

Právna oblasť: Obchodné právo

Právny inštitút: Podnikanie, podnikateľ, premlčanie

Súvisiace predpisy a ustanovenia: **pre SR:** 513/1991 Zb. – § 2 ods. 1, § 2 ods. 2

pre ČR: 89/2012 Sb. – § 420

4. K rozvedeným manželom ako tzv. osobám blízkym

Rozhodnutie Krajského súdu Trenčín sp. zn. 5Co/207/2016 zo dňa 12. 10. 2016

Anotácia:

Krajský súd Trenčín v predkladanom rozhodnutí posudzoval pre účely určenia neúčinnosti darovacej zmluvy otázku, či môžu aj rozvedení manželia naplňovať definíciu tzv. blízkych osôb v zmysle ustanovenia § 116 Občianskeho zákonníka.

Krajský súd Trenčín v danom prípade vysvetlil, že rozvedených manželov nemožno považovať (ani za použitia analógie k manželom) za osoby blízke v zmysle vety pred bodkočiarkou obsiahnutej v ustanovení § 116 Občianskeho zákonníka; je však možné ich považovať za osoby blízke, pokiaľ spĺňajú podmienku, že by ujmu, ktorú utrpela jedna z nich, druhá dôvodne pocítovala ako vlastnú ujmu. V danom prípade následne Krajský súd v Trenčíne posúdil ako vzťah dvoch blízkych osôb vzťah rozvedených manželov, ktorí po rozvoze manželstva absolvovali spoločnú dovolenku, na ktorej spolu počali dieťa. Súd síce zistil, že vzťahy rozvedených manželov následne ochladli v dôsledku toho, že rozvedená manželka zistila, že rozvedený manžel mal ďalšie nemanželské deti. Z textu a okolností uzatvorenia darovacej zmluvy však vyplynulo, že vzťahy napriek uvedenému nemohli ochladnúť natoľko, aby nebolo možné vyvodiť, že medzi rozvedenými manželmi v dobe uzatvorenia darovacej zmluvy po zvážení všetkých skutočností neexistoval vzťah dvoch blízkych osôb.

Právna veta:

Pokiaľ vychádzame z ust. § 116 OZ, rozvedení manželia nemôžu byť navzájom v postavení osôb blízkych v zmysle § 116 vety pred stredníkom ako je zrejmé z gramatického výkladu, pretože do tejto skupiny osôb blízkych sa radia len manželia. Podmienkou pre zaradenie do tejto kategórie osôb blízkych je trvajúce manželstvo. Môžu však s prihliadnutím k ďalším skutočnostiam spadať do kategórie osôb blízkych v zmysle ust. § 116 za čiarkou. Osobami navzájom blízkymi sa v tejto skupine bez ohľadu na príbuzenský osvojený, partnerský, či manželský pomer stávajú osoby na základe určitých fakticky daných vzájomných väzieb. Tieto osoby sú k sebe navzájom v pomere rodinnom, ide o príbuzných v nepriamom rade, alebo v pomere obdobnom, napr. zošvagrené osoby, avšak na druhej strane musí byť tiež splnená podmienka, že vzájomný pomer medzi týmito osobami je osobne predovšetkým citovo natoľko intenzívny, že by ujmu, ktorú by utrpela jedna z nich, druhá pocítovala dôvodne ako vlastnú. Pokiaľ sa teda jedná o vyloženie pojmu osoby blízkej v zmysle § 116 veta za čiarkou, bude treba vždy posúdiť podľa okolností konkrétneho prípadu. V tomto zmysle môžu byť relevantné napr. okolnosti, aký vzájomný styk majú osoby, o ktoré ide, či žijú v spoločnej domácnosti aj keď toto samo o sebe nie je určujúce, aké sú ich domáce pomery, či prejavujú tieto osoby o seba záujem a aký, či si pomáhajú vzájomne v závažných prípadoch, núdzi, v chorobe, či v starobe a podobne.

Právna oblasť: Občianske právo

Právny inštitút: Osoba blízka

Súvisiace predpisy a ustanovenia: **pre SR:** 40/1964 Zb. – § 116

pre ČR: 89/2012 Sb. – § 22

5. K splneniu podmienok konania a k miestnej príslušnosti súdu po výmaze organizačnej zložky z obchodného registra

Rozsudok Krajského súdu Žilina sp. zn. 13Cob/130/2016 zo dňa 19. 10. 2016

Anotácia:

Krajský súd Žilina v predkladanom rozhodnutí posudzoval skutkovú situáciu, v ktorej žalovaný ako zahraničná obchodná spoločnosť podnikajúca na území Slovenskej republiky prostredníctvom organizačnej zložky zapísanej v obchodnom registri, nechal predmetnú organizačnú zložku z obchodného registra vymazať. V súvislosti s výmazom následne požadoval, aby bolo konanie, v ktorom figuroval ako strana sporu, zastavené. Návrh na zastavenie konania žalovaný odôvodňoval nedostatkom spôsobilosti na práva a povinnosti, ktorá nastala práve s ohľadom na zánik organizačnej zložky, ktorej sa spor týkal. Nad rámec uvedeného žalovaný ďalej namietal, že výmazom organizačnej zložky z obchodného registra došlo k zmene miestnej príslušnosti a ak by sa podľa názoru súdu malo v konaní pokračovať, tak na miestne príslušnom súde žalovaného.

Krajský súd Žilina v rozhodnutí zdôraznil, že stranou sporu nie je organizačná zložka, prostredníctvom ktorej žalovaný podnikal na území Slovenskej republiky, ale samotný žalovaný ako obchodná spoločnosť – výmaz organizačnej zložky z obchodného registra preto nemá nijaký vplyv na právnu subjektivitu ani procesnú spôsobilosť žalovaného. Súd zároveň v rozhodnutí upozornil na to, že výmaz organizačnej zložky z obchodného registra nemá vplyv ani na zmenu miestnej príslušnosti súdu, pretože platí zásada „perpetuatio fori“ – t. j. miestna príslušnosť súdu sa určuje podľa okolností v čase začatia konania a trvá až do skončenia konania.

Právna veta:

I. Organizačná zložka sama osebe nemá právnu subjektivitu, ale je len časťou podniku podnikateľa. Samotná organizačná zložka by preto ani nemohla byť stranou súdneho konania, nakoľko z dôvodu absencie spôsobilosti mať práva a povinnosti nemohla mať ani spôsobilosť byť účastníkom konania v zmysle ustanovenia § 19 O.s.p. v znení platnom a účinnom v čase začatia súdneho konania a nemala by ani procesnú subjektivitu v zmysle ust. § 61 CSP.

II. Výmaz organizačnej zložky zahraničnej právnickej osoby z obchodného registra nemá žiaden vplyv na vznik, zmenu, či zánik právnej subjektivity zahraničnej právnickej osoby, ktorej organizačná zložka bola z obchodného registra vymazaná. V dôsledku výmazu organizačnej zložky žalovaného ako zahraničnej právnickej osoby došlo k zániku jeho oprávnenia podnikáť na území Slovenskej republiky bez akéhokoľvek vplyvu na právnu subjektivitu žalovaného ako právnickej osoby, a teda aj bez akéhokoľvek vplyvu na procesnú subjektivitu žalovaného ako strany sporu.

III. Neobstojí ani námietka žalovaného v tom smere, že v dôsledku výmazu organizačnej zložky žalovaného z obchodného registra by malo dôjsť k zmene miestnej príslušnosti súdu a v konaní by sa malo pokračovať na miestne príslušnom súde žalovaného. Krajský súd v tomto smere poukazuje na ustanovenie § 11 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku platného v čase začatia tohto súdneho konania, podľa ktorého sa príslušnosť súdu na konanie vo veci určovala podľa okolností, ktoré boli dané v čase začatia konania, a táto príslušnosť trvá až do jeho skončenia. Zákonná úprava príslušnosti súdu tak vychádzala zo zásady perpetuatio fori, podľa ktorej sa miestna príslušnosť súdu určuje podľa okolností, ktoré sú dané v deň začatia konania, teda v deň podania žaloby, a trvá až do jeho skončenia a prípadné zmeny skutočností, podľa ktorých sa miestna príslušnosť posudzuje a ku ktorým dôjde až v priebehu konania, nemajú na určenie miestnej príslušnosti vplyv. Na miestnu príslušnosť konajúceho okresného súdu preto nemala žiaden vplyv skutočnosť, že v priebehu súdneho konania došlo k výmazu organizačnej zložky zahraničnej právnickej osoby, ktorá je v prebiehajúcom súdnom spore žalovanou stranou.

Právna oblasť: Civilné právo procesné

Právny inštitút: Podmienky konania, miestna príslušnosť

Súvisiace predpisy a ustanovenia: **pre SR:** 99/1963 Zb. – § 11 ods. 1, § 19 (do 30. 6. 2016)
160/2015 Z. z. – § 36 ods. 2, § 61 (od 1. 7. 2016)
513/1991 Zb. – § 21

pre ČR: 99/1963 Sb. – § 11 odst. 1, § 19

6. Disparita podielov v konaní o vyporiadanie spoločného majetku manželov pri znižovaní hodnoty podniku jedným z bývalých manželov

Rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 22 Cdo 1728/2014 zo dňa 26. 4. 2016

Anotácia:

Publikované rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky vysvetľuje, že v pomeroch vyporiadania spoločného majetku manželov môže aj konanie znižujúce hodnotu podniku vo výlučnom vlastníctve jedného z manželov byť okolnosťou, ktorá založí nerovnosť vyporiadacích podielov.

Právna veta:

Dôvodom pre disparitu podielov v konaní o vyporiadanie spoločného majetku manželov môže byť aj konanie podnikajúceho manžela, ktoré výrazne znižuje rozdiel medzi aktívami a pasívami podniku predstavujúceho jeho výlučný majetok.

Právna oblasť: Občianske právo hmotné

Právny inštitút: Bezpodielové spoluvlastníctvo manželov

Súvisiace predpisy a ustanovenia: **pre SR:** 40/1964 Zb. – § 150

pre ČR: 40/1964 Sb. – § 149 odst. 2, 3

7. K posudzovaniu splnenia podmienok skutkovej podstaty trestného činu podľa § 171 a § 172 Trestného zákona u drogovo závislých

Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Tdo 79/2016 zo dňa 14. 12. 2016

Anotácia:

Najvyšší súd SR sa v predkladanom rozhodnutí vyporiadal s argumentáciou obvinenej, ktorá bola uznaná vinnou z obzvlášť závažného zločinu nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov a prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 Trestného zákona.

Obrana obvinenej (okrem iného) spočívala v tvrdení, že súdy nižšej inštancie nebrali do úvahy jej silnú drogovú závislosť. V dôsledku vypestovaného návyku tak obvinená podľa svojho tvrdenia získala vyššiu toleranciu na účinnú látku a za účelom dosiahnutia želaného účinku bola nútená užiť vyššiu dávku drogy, než priemerný užívateľ. Najvyšší súd SR však argumentáciu obvinenej odmietol a uzavrel, že individuálna odolnosť páchatela na účinnú látku obsiahnutú v dávke nemôže byť rozhodujúca pre určenie, či bude protiprávne prechovávanie drogy kvalifikované podľa ustanovenia § 171 Trestného zákona alebo podľa § 172 Trestného zákona. Jednorazová dávka drogy sa musí vždy posudzovať podľa tolerance priemerného užívateľa.

Právna veta:

Vychádzajúc z princípu rovnakého zákonného prístupu ku ktorémukoľvek páchatelovi, ktorý omamnú alebo psychotropnú látku prechováva, bez ohľadu na jeho individuálne fyzické dispozície alebo vyššiu odolnosť, získanú užívaním drogy, nemôže byť rezistencia získaná predchádzajúcou opakovanou aplikáciou omamnej alebo psychotropnej látky dôvodom na priaznivejšiu právnu kvalifikáciu (§ 171 Tr. zák. namiesto § 172 Tr. zák.). Taký prístup by popieral zmysel a zameranie dotknutej trestnoprávnej úpravy, ktorá má prechovávaniu a iným formám disponovania s drogou (a sprostredkovane jej konzumácii) zabrániť. Preto sa obvykle jednorazovou dávkou na použitie rozumie dávka omamnej alebo psychotropnej látky, ktorá sa bežne (u väčšiny užívateľov) konzumuje pri jednom použití a takto vyjadruje konzumný priemer.

Právna oblasť: Trestné právo

Právny inštitút: Kvalifikácia trestného činu, nedovolená výroba omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi

Súvisiace predpisy a ustanovenia: **pre SR:** 300/2005 Z. z. – § 171, § 172
pre ČR: 40/2009 Sb. – § 283

8. K rozdeleniu maloletých súrodencov pri zverení do osobnej starostlivosti

Rozsudok Krajského súdu Nitra sp. zn. 7CoP/58/2016 zo dňa 15. 12. 2016

Anotácia:

Krajský súd Nitra posudzoval v predkladanom rozhodnutí prípad, v ktorom mal podľa skutkových zistení súdu jeden z maloletých súrodencov (pod vplyvom manipulácie zo strany svojho otca) narušený vzťah so svojou matkou; matke však mal byť podľa okolností prípadu zverený do osobnej starostlivosti druhý zo súrodencov.

Krajský súd Nitra v tejto súvislosti konštatoval, že výnimočne je možné súrodencov pri rozhodovaní o zverovaní do osobnej starostlivosti rozdeliť a každého z nich zveriť inému rodičovi. K rozdeleniu však možno pristúpiť len vtedy, keď vychádza z ustálených pomerov, prípadne vtedy, keď rozdelenie nebude znamenať stratu sústavného kontaktu medzi súrodencami. Ani narušený vzťah jedného zo súrodencov s rodičom, ktorý má v osobnej starostlivosti druhého zo súrodencov, teda podľa súdu nemusí byť dôvodom k tomu, aby bol súrodenec zverený do osobnej starostlivosti iného rodiča, než jeho brat či sestra. Krajský súd Nitra preto napriek narušenému vzťahu matky a dieťaťa rozhodol, že matke budú zverení do osobnej starostlivosti obaja súrodenci.

Právna veta:

V prípade maloletých súrodencov je nežiaduce a nevhodné a vo väčšine prípadov aj v neprospech týchto maloletých detí, aby sa pri rozhodovaní o zverení do osobnej starostlivosti rozdeľovali, aj keď praxou vžitá zásada zverovania maloletých detí – súrodencov do osobnej starostlivosti jednému rodičovi sa nemá uplatňovať automaticky.

Rozdelenie maloletých súrodencov musí byť vždy odôvodnené výnimočnými okolnosťami, ako napríklad vtedy, ak maloleté deti tých istých rodičov vyrastajú už dlhší čas oddelene a navykli si už na určité výchovné prostredie, alebo takisto vtedy, ak by oddelená výchova nevedla k strate vzájomného sústavného kontaktu maloletých detí a prispela by k úprave vzťahov rodičov a k uľahčeniu výchovného pôsobenia obidvoch rodičov voči spoločným deťom.

Právna oblasť: Rodinné právo

Právny inštitút: Zverenie do osobnej starostlivosti

Súvisiace predpisy a ustanovenia: **pre SR:** SR 36/2005 Z. z. – § 24, § 36
pre ČR: ČR 89/2012 Sb. – § 907

9. K nadobudnutiu vlastníctva vzdaním sa vlastníctva zo strany prídelcov

Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 MCdo 5/2013 zo dňa 31. 3. 2016

Anotácia:

Generálny prokurátor bol toho názoru, že súdy dospeli k nesprávnemu právnemu záveru, že právni predchodcovia žalovaných pridelené nehnuteľnosti neopustili, keďže z dôkazov predložených žalobkyňou – zápisov o vyúčtovaní nesporne vyplynulo, že prídelcovia prídel opustili, čím prídel nemali v držbe a tým vlastnícke právo v zmysle § 119 zákona č. 141/1950 Zb. Občiansky zákonník stratili. Obom súdom vyčítal, že nechali bez povšimnutia poznámku uvedenú v zápisoch o vyúčtovaní, podľa ktorej prídelca odovzdal pridelený majetok v pôvodnom stave a že nezistovali, či prídelcovia pridelenú pôdu obhospodarovali aj v čase do 1. januára 1951, kedy ju dobrovoľne odovzdali do JRD a teda, či sa prídelcovia vzdali dobrovoľne prídelu a dali najavo svoju vôľu na pridelenú pôdu nehosponáriť. Ďalej poukázal na to, že osvedčenie Obvodného úradu v Stupave z 25. októbra 1994 vychádzalo zo Zoznamu odišlých prídelcov a užívateľov prídelov zo skonfiškovaných pôdohospodárskych majetkov s vyúčtovaním, jednoznačne deklaruje, že v ňom uvedené nehnuteľnosti sú vo vlastníctve štátu a že naň prešli ako vec, ktorá nepatrí nikomu podľa § 119 zákona č. 141/1950 Zb. Občiansky zákonník vo väzbe na § 854 Občianskeho zákonníka. Bol toho názoru, že z uvedených dokladov bez akýchkoľvek pochybností vyplýva, že prídelcovia neboli ku dňu svojej smrti vlastníkami sporných nehnuteľností a teda, že žalované dedili po nevlastníkoch. Uviedol, že v danom prípade prídel nebol zapísaný ani v pozemkovej knihe, hoci v čase pridelenia predmetných nehnuteľností platil intabulačný princíp s tým, že zápis do pozemkovej knihy mal konštitutívny charakter.

Právna veta:

Právo opustiť vec je súčasťou obsahu vlastníckeho práva a jeho podstatou je prejav vôle vlastníka nebyť naďalej vlastníkom veci. Právny úkon opustenia veci musí byť urobený slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne. Opustenie veci jej vlastníkom teda nepochybne zahrňuje vôľovú stránku tohto jednostranného právneho úkonu a musí naplňať tiež vôľu vzdať sa vlastníctva veci a jej fyzické opustenie. Prejav vôle o vzdaní sa vlastníckeho práva musí byť teda nepochybny a procesne dôkazné bremeno zapažuje toho, kto tvrdí, že sa stal vlastníkom. V prípade pochybností o tom, či došlo k opusteniu veci a k zániku vlastníckeho práva, treba vychádzať z predpokladu zachovania vlastníckeho práva (čl. 11 Listiny základných práv a základných slobôd). Samotné neužívanie veci samo osebe ešte neznamená zánik vlastníctva spôsobom podľa § 132 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Pre platnosť právneho úkonu o právach k nehnuteľnostiam Občiansky zákonník vyžaduje písomnú formu, okrem, ak ide o nájom rodinného domčeka alebo inej podobnej stavby alebo len časti budovy (§ 40 ods. 1 v spojení s § 38 Občianskeho zákonníka) a z právneho úkonu musí vyplývať bez akýchkoľvek pochybností vôľa vlastníka vzdať sa vlastníctva k určitej veci. Len z predtlačeneho textu zápisov, v ktorom je uvedené, že prídelca „opúšťa prídel“ nemožno bez ďalšieho vyvodiť, že právni predchodcovia žalovaných sa prídelu aj skutočne vzdali, keď na viac tieto vyúčtovania nie sú ani podpísané všetkými spoluvlastníkmi, ktorých sa prídel týkal. Skutočnosť, že pozemky, ktoré boli predmetom prídelu, prevzalo v roku 1951 do užívania JRD, taktiež nemožno stotožňovať so vzdaním sa vlastníctva zo strany prídelcov, resp. s opustením veci. Odovzdanie pozemkov do užívania JRD sa uskutočnilo za podmienok kolektívizácie uskutočnenej zákonom č. 69/1949 Sb. o jednotných roľníckych družstvách. Táto úprava ani vykonávací predpis k tomuto zákonu (nariadenie č. 75/1949 Zb.) však neupravovali vlastnícke vzťahy k pôde, ktorú má družstvo užívať.

Právna oblasť: Občianske právo

Právny inštitút: Nadobúdanie vlastníctva

Súvisiace predpisy a ustanovenia: **pre SR:** § 132 Občianskeho zákonníka

10. Premlčanie práva veriteľa na uplatnenie tzv. straty výhody splátok podľa Občianskeho zákonníka

Uznesenie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 26 Cdo 3012/2015 zo dňa 2. 11. 2015

Anotácia:

Povinní boli v omeškaní s platením prvých troch splátok a oprávnený stratu výhody splátok uplatnil po omeškaní s úhradou poslednej z týchto troch splátok, ktorá bola splatná k 1. 12. 2004. Splatnosť ďalšej splátky bola dohodnutá až na 20. január 2015, tzn. v dobe výrazne presahujúcej trojročnú premlčaciu dobu a povinní preto uplatnili námietku premlčania. Súd teda posudzoval prípad, keď sa povinní zaviazali splácať v splátkach svoj dlh s príslušenstvom voči oprávnenému pod stratou výhody splátok a oprávnený uplatnil právo na stratu výhody splátok síce do splatnosti najbližšej nasledujúcej splátky od splátky, s ktorou boli povinní v omeškaní, avšak až po uplynutí trojročnej premlčacej doby počítanej od splatnosti splátky, s ktorou boli povinní v omeškaní. Súd rozhodol, že ak sa povinní tohto premlčania dovolali, k splatneniu celého zvyšku dlhu z dôvodu premlčania práva na stratu výhody splátok nedochádza.

Právna veta:

Právo veriteľa na uplatnenie tzv. straty výhody splátok sa premlčí v trojročnej premlčacej dobe; pre začiatok jej plynutia je rozhodujúci okamih, kedy sa stala splatnou splátka, v dôsledku nezaplatenia ktorej veriteľ právo na stratu výhody splátok uplatnil.

Právna oblasť: Občianske právo hmotné

Právny inštitút: Premlčanie

Súvisiace predpisy a ustanovenia: **pre SR:** 40/1964 Zb. – § 101, § 103, § 565

pre ČR: 40/1964 Zb. – § 101, § 103, § 565

11. Opodstatnená zmena pomerov pre úpravu výšky výživného nastáva aj samotným plynutím času

Rozsudok Krajského súdu Košice sp. zn. 8CoP/196/2016 zo dňa 7. 12. 2016

Anotácia:

Podľa ustanovenia § 75 zákona č. 36/2005 Z. z., o rodine platí, že pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Z uvedeného ustanovenia zároveň vyplýva, že opodstatnená zmena pomerov znamená automaticky aj zmenu výšky výživného, ktoré povinný poskytuje oprávnenému.

Krajský súd Košice v predkladanom rozhodnutí k uvedenému konštatoval, že opodstatnená zmena pomerov vedúca k úprave výšky výživného nenastáva podľa ustálenej judikatúry len vtedy, keď nastane určitá skutočnosť v živote oprávneného dieťaťa či povinného rodiča. Opodstatnenú zmenu pomerov zakladá aj objektívna právna skutočnosť – plynutie času. Súd zároveň uviedol, že ak sa aj v subjektívnych pomeroch povinného či oprávneného nič nezmení, bude vo väčšine prípadov zmena výšky výživného odôvodnená po troch rokoch od posledného určenia jeho výšky; okrem toho súd konštatoval, že čím je maloleté dieťa staršie, tým vyššie sú výdavky na jeho odôvodnené potreby.

Právna veta:

V zmysle ustálenej súdnej praxe sa za opodstatnenú zmenu pomerov považuje aj zmena v dôsledku plynutia času (v záseade nastáva uplynutím troch rokov od poslednej úpravy, ak súčasne nenastali iné relevantné skutočnosti), pretože maloleté dieťa rastie a vyvíja sa, s čím sú spojené zvýšené výdavky.

Právna oblasť: Rodinné právo

Právny inštitút: Výživné

Súvisiace predpisy a ustanovenia: **pre SR:** 36/2005 Z. z. – § 75
pre ČR: 89/2012 Sb. – § 913

12. Vyporiadanie spoločného majetku manželov pri zavinenom zániku veci v dobe rozhodnutia súdu

Rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 22 Cdo 5655/2015 zo dňa 29. 6. 2016

Anotácia:

Publikované rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky vysvetľuje, že podmienkou vyporiadania veci v spoločnom majetku manželov je jej existencia ku dňu rozhodovania súdu. Spôsob zániku veci zavineným konaním niektorého z manželov sa môže premietnuť do úvahy súdu o tzv. disparite podielov.

Právna veta:

Podmienkou vyporiadania vecí v konaní o vyporiadaní spoločného majetku manželov je to, že v dobe rozhodnutia súdu existujú a že v dobe zániku spoločného majetku tvorili jeho súčasť. Ak vec ku dňu vyporiadania neexistuje a jeden z účastníkov zaviniel, hoci aj z nedbalosti, jej zánik, nemožno ju do vyporiadania zahrnúť, je však potrebné prihliadnuť k tejto skutočnosti pri úvahe o stanovení výšky podielu.

Právna oblasť: Občianske právo hotné

Právny inštitút: Bezpodielové spoluvlastníctvo manželov

Súvisiace predpisy a ustanovenia: **pre SR:** 40/1964 Zb. – § 149 ods. 3, § 150
pre ČR: 40/1964 Sb. – § 149 odst. 3, § 150 odst. 3

13. Konkretizácia záväzku v konaní o vyporiadanie spoločného majetku manželov

Uznesenie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 22 Cdo 4642/2014 zo dňa 27. 10. 2015

Anotácia:

Publikované rozhodnutie rieši pomerne častú praktickú otázku konkretizácie záväzku v konaní o vyporiadanie spoločného majetku manželov, najmä z hľadiska, či bol taký záväzok uplatnený na vyporiadanie v súdnom konaní v lehote troch rokov od zániku spoločného majetku manželov.

Právna veta:

Záväzok voči tretej osobe je v konaní o vyporiadaní spoločného majetku manželov z hľadiska svojej určitosti konkretizovaný dostatočne aj vtedy, ak nie je jeho výška presne uvedená, ak v konaní nebol uplatnený iný záväzok voči rovnakej osobe.

Právna oblasť: Občianske právo hmotné

Právny inštitút: Bezpodielové spoluvlastníctvo manželov

Súvisiace predpisy a ustanovenia: **pre SR:** 40/1964 Zb. – § 149 ods. 3
pre ČR: 40/1964 Zb. – § 150 odst. 3

14. K platnosti právnych úkonov

Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Cdo 84/2014 zo dňa 25. 3. 2015

Anotácia:

V predmetnej veci odvolací súd pri právnom posúdení veci (určenie vlastníctva) vychádzal z rozhodnutia Krajského súdu, ktorým bol nahradený prejav vôle predávajúceho uzavrieť kúpnu zmluvu so žalobcom ohľadne budovy, a to za kúpnu cenu dohodnutú v bode III. zmluvy. Zároveň v tomto bode bolo dohodnuté, že v prípade neuhradenia celej kúpnej ceny v stanovenom termíne, sa táto zmluva ruší od samého začiatku.

Právna veta:

Rozvázovacia podmienka je taká podmienka, kedy jej splnením už medzičasom existujúce právne účinky právneho úkonu (práva a povinnosti), zaniknú. Do splnenia alebo zmarenia takejto podmienky existuje neistota, či právny úkon, ktorý je platný, záväzný a účinný, nestratí už právne účinky, ktoré nastali. Splnením rozvázovacej podmienky už existujúce právne účinky právneho úkonu zaniknú a právny úkon stráca ex nunc právne účinky a odpadá právny dôvod na plnenie.

Pri uzatváraní konkrétnej zmluvy totiž môžu byť medzi účastníkmi také okolnosti, že už v čase uzatvárania zmluvy bude aspoň jeden zmluvný partner vedieť, že v prípade nesplnenia dojednaných zmluvných záväzkov druhou zmluvnou stranou, nebude mať záujem na ďalšom trvaní zmluvy. Pre takýto prípad si môžu zmluvné strany dojednať rozvázovacu podmienku. Pokiaľ jedným z hlavných záväzkov v kúpnej zmluve je zaplatenie kúpnej ceny, nič nebráni tomu, aby v zmluve nebola dohodnutá rozvázovacia podmienka spočívajúca v nezaplatení kúpnej ceny kupujúcim. Voľbu automatického zániku zmluvy vyvolaného naplnením rozvázovacej podmienky v takom prípade je potrebné považovať za prípustnú a logickú z dôvodu, pretože v takom prípade nie je potrebné voči zmluvnému partnerovi uplatňovať odstúpenie od zmluvy, prípadne oznamovať, že právne účinky zmluvy pominuli. Nesplnenie rozvázovacej podmienky naopak znamená, že právne účinky právneho úkonu trvajú naďalej a prestali byť podmienené.

Právna oblasť: Občianske právo

Právny inštitút: Právne úkony

Súvisiace predpisy a ustanovenia: pre SR: 40/1964 Zb. – § 36

15. K nutnosti prekladu listinných dôkazov vyhotovených v cudzom jazyku do slovenského jazyka

Uznesenie Krajského súdu Prešov sp. zn. 3 Cdo 160/2015 zo dňa 1. 6. 2016

Anotácia:

Krajský súd Prešov sa v predkladanom rozhodnutí zaoberal procesným postupom Okresného súdu, podľa ktorého listina vyhotovená v anglickom jazyku, ktorá obsahovala prevažne číselné údaje (a ďalej rukou písané vysvetlivky ohľadom údajov v listine) nespĺňa náležitosti dôkazného prostriedku.

Krajský súd v Prešove dal v prvom rade za pravdu žalobcovi (resp. odvolateľovi) v tom, že ak okresný súd nebol schopný z listiny pre jej vyhotovenie v anglickom znení urobiť dostatočne zrozumiteľné skutkové závery, mal pribrať prekladateľa. Ďalej však upozornil aj na skutočnosť, že v posudzovanom prípade môžu byť splnené zvláštne okolnosti, vďaka ktorým mohla byť listina posúdená ako spôsobilý dôkazný prostriedok aj bez toho, aby bola preložená do slovenčiny. Krajský súd argumentoval, že v situácii, keď je obsah listiny tvorený prevažne číselnými údajmi, ktoré sú navyše zrozumiteľným spôsobom vysvetlené, nemusí súd s prihliadnutím na zásadu procesnej ekonomie bezvýhradne trvať na preklade listiny do slovenčiny v prípade, že druhý účastník konania nič nenamieta. Zaujímavosťou je, že nezávisle na Krajskom súde v Prešove vyslovil podobný názor na preklad listín vyhotovených v cudzom jazyku do štátneho jazyka aj Najvyšší súd ČR, a to v rozsudku sp. zn. 23 Cdo 1656/2015 zo dňa 16. 3. 2016.

Právna veta:

Pokiaľ ide o listinu napísanú v anglickom jazyku pod názvom „Loan activity enquiry“ je potrebné dať za pravdu žalobcovi, že súd prvého stupňa nesprávnym spôsobom interpretoval uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo 16/2013 zo dňa 25. 11. 2013. Z uvedeného uznesenia vyplýva, cit: „Iná je situácia, pokiaľ ide o vykonávanie dôkazu listinou, ktorá je napísaná v inom ako štátnom jazyku. V takom prípade je súd povinný najskôr pribrať prekladateľa na preklad listinných dôkazov predložených do súdneho spisu účastníkmi konania vyhotovených v inom ako štátnom jazyku s výnimkou českého (§ 51 ods. 5 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špeciálny súd a vojenské sudy).“ Pokiaľ teda súd prvého stupňa mal za to, že táto listina nespĺňa náležitosti dôkazného prostriedku, mal ustanoviť prekladateľa. Odvolací súd je však toho názoru, že pokiaľ (tak ako tomu bolo v tomto prípade) listina obsahuje v prevažnej miere číselné parametre ohľadom (ne)splácania úveru žalovanou a sú v nej uvedené rukou dopísané vysvetlivky ohľadom toho, čo tvorí poskytnutý úver, aká bola výška úrokovej sadzby, kedy žalovaná uhrádzala splátky a v akej výške, čo z toho bolo započítané na istinu a čo na úrok, kedy a ktorými splátkami sa žalovaná dostala do omeškania, kedy došlo k zosplateniu a v akej výške, nemusí súd bezvýhradne trvať na ustanovení prekladateľa, pokiaľ je to v súlade s procesnou ekonomikou konania a pokiaľ druhý účastník uvedené nenamieta.

Právna oblasť: Občianske právo procesné

Právny inštitút: Dokazovanie

Súvisiace predpisy

pre SR: 160/2015 Z. z. – § 204; 543/2005 Z. z. – § 51 ods. 5

pre ČR: 99/1963 Sb. – § 129